

Teorija (rješenja pišite na odvojenim papirima od zadataka)

1. Definirajte sljedeće pojmove i navedite primjere gdje se traži:

- (a) (2 boda) Neka je $\sigma = \{R_1^1, R_2^1, R_1^2, F_1^1, c_1, c_2\}$. Napišite tri primjera σ -terma i tri primjera σ -formula
- (b) (1 bod) σ -struktura i σ -interpretacija
- (c) (1 bod) dokaz i teorem u nekoj teoriji prvog reda.

2. Iskažite sljedeće tvrdnje:

- (a) (1 bod) teorem adekvatnosti za sistem PD
- (b) (1 bod) Gödelov teorem potpunosti
- (c) (1 bod) Churchov teorem.

3. (4 boda) Neka je S skup formula i F neka formula logike sudova tako da vrijedi $S \not\vdash_{PD} F$. Dokažite da je skup $S \cup \{\neg F\}$ konzistentan u sistemu PD .

4. (4 boda) Neka je T neka konzistentna teorija prvog reda, te S maksimalno konzistentan skup formula (tj. skup S je konzistentan u teoriji T te ne postoji pravi nadskup od S koji je konzistentan). Dokažite da za svaku formule F vrijedi: $S \vdash_T F$ ako i samo ako $F \in S$.

Zadaci

1. (6 bodova) U sustavu prirodne dedukcije izvedite:

$$\neg R \leftrightarrow (Q \wedge (P \rightarrow R)) \vdash R \leftrightarrow (\neg Q \vee (P \wedge \neg R))$$

2. (5 bodova) Glavnim testom ispitajte valjanost formule

$$\forall x \forall y \left((R(x, y) \leftrightarrow P(y, x)) \wedge (\forall z (Q(z) \rightarrow R(z, y))) \right) \vee (\forall x R(x, x) \rightarrow \exists y Q(y))$$

. Ukoliko formula nije valjana, navedite $\{P, Q, R\}$ -strukturu koja to dokazuje.

3. (5 bodova) Dokažite da je formula

$$\forall x \forall y \forall z \left(\exists w \neg R(w, x) \wedge R(x, x) \wedge (\neg R(x, y) \rightarrow (\neg R(y, z) \rightarrow \neg R(x, z))) \right) \wedge \exists x \forall y R(x, y)$$

ispunjiva te da je svaka $\{R\}$ -strukture koja to dokazuje beskonačna.

4. (4 boda) Neka je $F_n \equiv \exists x_1 \dots \exists x_n \left(\bigwedge_{1 \leq i < j \leq n} x_i \neq x_j \right)$, $\forall n \in \mathbb{N} \setminus \{0\}$. Neka je S ispunjiv skup formula logike prvog reda. Dokažite ili opovrgnite sljedeće tvrdnje:

- a) Ako je G zatvorena formula takva da $S \models G \rightarrow F_n$, $\forall n \in \mathbb{N} \setminus \{0\}$, tada za svaki $n \in \mathbb{N}$, S ima konačan normalan model kardinalnosti barem n .
- b) Ako S ima konačan normalan model kardinalnosti barem n za neki $n \in \mathbb{N} \setminus \{0\}$, tada skup $S \cup \left\{ \bigwedge_{i \in I} F_i : I \subseteq \{1, \dots, n\} \right\}$ ima konačan normalan model.